

MARX GYÖRGYNÉ KOCZKÁS EDIT (1927–2019)

Marx Györgyné Koczás Edit 1946-ban a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karán kezdte meg matematika-fizika szakos középiskolai tanári tanulmányait, majd Budapesten a Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem folytatta. Matematika-fizika szakos középiskolai tanári oklevelét 1951-ben kapta meg kitűnő minősítéssel az egy évvel korábban *Eötvös Loránd* nevét felvett Tudományegyetemen. Az egyetemen ismerkedett meg későbbi férjével, az ugyancsak matematika-fizika tanári szakra járó *Marx Györggyel*. Az egyetemen kitűnő tanárai voltak, többek között *Novobátzky Károly* fizikus, *Fejér Lipót* matematikus.

Végzés után, 1951-ben a KFKI spektroszkópia osztályára került. Akkor Csillebércen a KFKI-nak csak néhány épülete állt még, a spektroszkópiai osztály a Műegyetem F épületének udvarára felhúzott egyszintes épületben – az Atomfizikai Intézetben – működött. Onnan folyt a KFKI szervezése, ott dolgozott a KFKI első igazgatója *Kovács István*, de volt ott szobája a Szegedi Tudományegyetem professzorának, *Budó Ágostonnak* is.

A kísérleti spektroszkópiai kutatások a Műegyetem Gépész- és Vegyész-mérnöki Kar Fizika Tanszékének fiatalon, 1943-ban elhunyt adjunktusa, *Schmid Rezső* által megteremtett alagsori spektroszkópiai laborban folytak. Koczás Edit a *Mátrai Tibor* által vezetett kísérleti molekulaszpektroszkópiai és optikai kutatásokba kapcsolódott be. Később az épület és a labor visszakerült a Műegyetemre, így 1962-től tanársegédként dolgozott a BME Villamosmérnöki Kar Atomfizika Tanszékén.

Az alagsori nagyrács laborban folytatta az alkálihidrid molekulák spektrumának kísérleti vizsgálatával kapcsolatos kutatásokat. Doktori disszertációját is ebből a témakörből írta. A tanszéken lévő nagyfelbontású rács-spektrográffal lefényképezte a CsD molekula 400 nm és 600 nm tartományba eső színképét, elvégezte a sávok analizisét, a rotációs és vibrációs kvantumszámok hozzárendelését a spektrumvonalakhoz. A kapott eredmény felhasználásával, az izotópeffektus segítségével helyesbíteni tudta a CsH molekula spektrumának amerikai kutatók által korábban elvégzett analizisében a hibás vibrációskvantumszám-hozzárendelést is.

A disszertáció megvédését követően adjunktusnak nevezték ki. Munkájának jelentős részét az oktatás képezte. Akkor az Atomfizika Tanszék oktatási profilja a Villamosmérnöki Kar négy szakán az Atomfizika, Atommagfizika, Izotóptechnika, Nukleáris technika tárgyak oktatása volt. Az oktatás szerves részét képezték a nukleáris mérések az Országos Atomenergia Bizottság által a tanszéken létrehozott izotóplaboratóriumban. 1970-ben három hónapig Meudonban az Observatoire de Paris Spektroszkópiai Osztályán dolgozott vendégkutatóként. 1977 és 1980 között az Algériában jelentős magyar részvétellel létrehozott Orani Egyetemen oktatott. Hazatérését követően a BME Fizikai Intézet Kísér-

Marx Györgyné Koczás Edit Györgyi Géza emléktáblája avatásán 2014. október 1-jén (fotó: Kármán Tamás).

leti Fizika tanszékére került, majd 1986 és 1990 között ismét Algériában, Chlef-ben tanított az ottani egyetemen. A BME Fizikai Intézet Kísérleti Fizika tanszékéről 1992-ben ment nyugdíjba, de utána még közel 10 éven keresztül, 75 éves koráig tartott labort a Kísérleti Fizika tanszéken. Hosszú éveken keresztül oktatott a BME francia nyelvű – azóta már megszűnt – mérnök-képzésében is. Szeretett foglalkozni a hallgatókkal, a hallgatók is szerették őt.

Könnyen kötött ismeretségeket, barátságokat, amelyeket aktívan fenn is tartott. Amikor még a BME Atomfizika Tanszéken volt a szobája, gyakran keresték fel a Puskin utcai Elméleti Fizika Tanszéken és az Atomfizika Tanszéken dolgozó kollégák, a Műegyetemről pedig *Simonyi Károly*. Sokunknak volt kedves háziasszonya, amikor a Marx-család vendégei voltunk a Lágymányosi út 20-ban vagy Balatonfüreden. Élvezték vendégszeretetüket a keletről és nyugatról hazánkba látogató elméleti fizika prominens képviselői is. Büszkeséggel vegyes meghatottsággal őrizte azt a rózsát, amelyet *Werner Heisenbergtől* kapott, amikor vacsoravendég volt náluk.

Akkor sem vált meg a fizika és matematika oktatójától, amikor már nem dolgozott a BME-n. Hat unokája és kilenc dédunokája gondoskodott a tudása iránti igényről. Szeretettel foglalkozott velük, egyik unokáját közel 90 éves korában készítette fel az érettségi vizsgára.

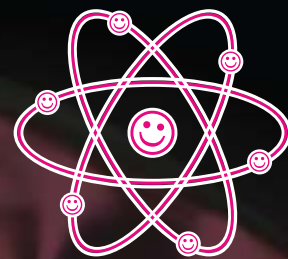
Életének utolsó pillanatáig szellemileg friss, érdeklődő, aktív és önálló volt. Gyengélkedő szíve nem bírta tovább és néhány héttel közelebb 92. születésnapja előtt, 2019. október 29-én örökre eltávozott. Egy rendkívüli, kedves, nyitott, őszinte, segítőkész, megbízható kollégát, barátot veszítettünk el. Akik ismerték, szeretettel őrzik emlékezetükben.

Pacher Pál

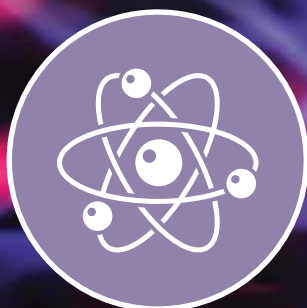
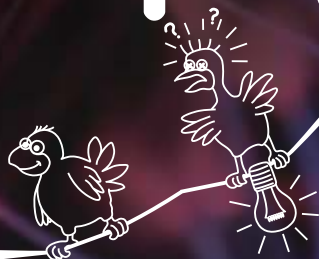
BME, Fizikai Intézet, Fizika Tanszék

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat szervezésében

2020. ÁPRILIS 24-25. | A FIZIKA MINDENKIÉ 6.0

A fizika mindenkié 2020-ban is! A tiéd, miénk és mindenkié. Fizikázz a tanároddal, barátaiddal, szüleiddel; végezz kísérletet vagy építs új eszközt, hallgass vagy szervezz előadást! E két napban szóljon minden a fizikáról! Vegyél részt, regisztráld a programod és ünnepeljük együtt a fizika kérdéseit és csodás eredményeit! Hiszen a fizika segítségével adunk választ számos, a társadalmat érintő problémára, pl. energia, közlekedés, kommunikáció, környezetvédelem; amelyek mindannyiunk életét befolyásolják.
Mert a FIZIKA MINDENKIÉ!

Információért látogass el weboldalunkra:

AFIZIKAMINDENKIE.KFKI.HU

Támogatók:

